

(μοιρολ.) Ἰθάκ. Συνών. παίζω. 14) Ρίπτω Ζάκ. : Φρ. Βαρῆ πετρογῆς ἔς τὸν ἥλιο (ἐπὶ ἀέργου). 15) Κλέπτω πολλαχ. : Βαρᾶει πορτοφόλια πολλαχ. || Φρ. Βαρᾶει λάχανα ἐν τῇ συνθηματικῇ τῶν λωποδυτῶν γλώσσει, λωποδυτεῖ βαλάντια) Ἀθῆν. 16) Θερμαίνω τι διὰ τῆς ἀκτινοβολίας, ἐπὶ τοῦ ἡλίου Πελοπν. (Καλάβρυτ.) : Τὸν ἔβαλε τὸν καπνὸν νὰ τὸν βαρέσῃ ὁ ἥλιος. 17) Ὑπερτιμῶ ἢ ὑποτιμῶ ἐν δημοπρασίᾳ ἢ ἐν ἐμπορικῷ ἀνταγωνισμῷ πολλαχ. : Τὸ βάρεσε τὸ σπῆτι τόσες χιλιάδες δραχμῆς πολλαχ. || Φρ. Βαρᾶει τοῖς τιμῆς (προσφέρει τὰ εἶδη εἰς μικροτέρας τιμὰς) πολλαχ. Βαρᾶει τὸ χωριὸν (πλειοδοτεῖ ἐν τῷ δημοσίῳ πλειστηριασμῷ τοῦ φόρου του) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) 18) Ἀνύω, διανύω Ζάκ. : Ἐσκέφτηκε νὰ πάρῃ μαζί τῃ ἑνα κουβάρι, ἑνα βελόνι καὶ τίποτις ἄλλο κ' ἐβάρειε δρόμο (ἐκ παραμυθ.)

19) Ἐπισπεύδω Βιθυν. Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Οἱ ἀργάτις βαροῦν (ἐνν. τῇ δουλειᾷ) Αἰτωλ. 20) Ἐπιρρίπτω εἰς τινα τὸ βάρος, αἰτιῶμαί τινα Μακεδ. (Βέρ.) : Νὰ μὴ μὲ βαρῆς ἰμένα. β) Ὑποπτεύομαι τινα Μακεδ. (Βέρ.) : Βαρῆ τὸν δεῖνα. γ) Κατηγορῶ Μακεδ. (Βέρ.) : Βαρῆ τὸν κόσμον.

β) Ἀμτβ. 1) Ἐχω βάρος πολλαχ. : Ἐβαρεῖ καθόλου Ρόδ. Βαρῆ περὶ του (ἔχει περισσότερον βάρος) Κύπρ. || Φρ. Βαρῆ ἢ κισέ τ' (εἶναι πλούσιος. κισέ=κεσές=βαλάντιον) Λέσβ. Ὅσο βαρεῖ ἀξίζει (ἐπὶ ἀνθρώπου πολλοῦ λόγου ἀξίου) Κάρπ. Κύθν. || Παροιμ. Ἡ πέτρα ἔς τὸν τόπο τῆς βαρεῖ (ἕκαστος μεταξὺ τῶν οἰκείων καὶ γνωρίμων ἔχει σημαντικότητα ἢ ἕκαστον πρᾶγμα εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν ἔχει ἀξίαν) πολλαχ. β) Εἶμαι βαρύτερος Πόντ. (Ἰνέπ.) : Ἄσμ.

Ἡ ξενιτεὶα κὶ ὁ θάνατος κ' ἢ ζωντοχωρισία, τὰ τριὰ ἔς σὸ ζῦγι τὰ βαλαν κ' ἢ ξενιτεὶα βαρίζει.

γ) Μεταφ. ἔχω ἀξίαν Μακεδ. (Καταφύγ.) 2) Ἐπιδεινοῦται ἢ κατὰστασίς μου Κύπρ. Λέσβ. κ.ά. : Ἐβάρησεν ὁ ἄρρωστος. 3) Ἐνσκήπτω Ἀθῆν. Ἡπ. Στερελλ. (Μεσολόγγ.) κ.ά. : Φρ. Βαρῶ ἔς τὸ χορτάρι (ἀρχίζω νὰ βόσκω, ἐπὶ μικρῶν ζώων) Ἀθῆν. Βάρεσε ἢ μπασιὰ (ἤρχισε ἢ πλημύρα) Μεσολόγγ. || Ἄσμ.

Ἡρθε καιρὸς κὶ ἀντίκαιρος καὶ χρόνος ὠρτισμένος καὶ βάρεσε τὸ μόλυσμα, ἢ ἔρημη πανοῦκλα

Ἡπ. Συνών. πέφτω. 4) Ἀνατέλλω πολλαχ. : Βάρεσε ὁ ἥλιος-τὸ φεγγάρι πολλαχ. Βαρῶντα οὐ ἥλιους (μὲ τὴν ἀνατολήν τοῦ ἡλίου) Αἰτωλ. Ἀντίθ. βασιλεύω, βονυτῶ, δύω. β) Φεγγοβολῶ Ἡπ. : Ἄσμ.

Ἐχεις τὰ μάτια σὰν ἐλαίς, μέσα βαροῦν ἀχτιδες, ἔχεις κοντάρια τσίνορα, βαροῦν τοὺς σεβδαληδες.

5) Κλίνω, ἀποκλίνω Ἡπ. Κίμωλ. κ.ά. : Ὁ καιρὸς βαράει ἔς τὸ μαῖστρο Κύθν. Τὸ φόρτωμα βαρεῖ δεξιὰ Ἡπ. Τὸ χροῦμα βαρεῖ πρὸς τὸ κόκκινο αὐτόθ. Συνών. γέρνω.

β) Στρέφομαι πρὸς κατεύθυνσίν τινα Ἡπ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Τὸν ποντάμ' βάρισι πέρα Αἰτωλ. || Φρ. Βαρᾶω δεξιὰ, βαράω ξερβιά (περιπλανῶμαι ἀναζητῶν τι) Ἡπ. γ) Ἐξικνοῦμαι, φθάνω Πελοπν. κ.ά.—Λεξ. Δημητρ. : Ξεχείλισε τὸ ποτάμι καὶ βάρεσε ἔς τὴν στράτα Πελοπν. Τὸ νερὸ βάρεσε μέχρι τὸ μύλο Λεξ. Δημητρ. 6) Καταφέρομαι, πίπτω Μακεδ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Βάρισι τὸν χιόν' ὄγ' πιθαμῆς Μακεδ. β) Ἐξοκέλλω Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Τὸν βαπῶρ' βάρισι διὰ ξηρᾶς. 7) Περιφέρομαι, περιπατῶ, κἀνω βόλτες Στερελλ. (Αἰτωλ.) : Βάρισι πέρα, βάρισι δῶθι. || Φρ. Βαρῶ βόλτις (περιφέρομαι ἐδῶ κ' ἐκεῖ). 8) Προσπαθῶ Μακεδ. (Καταφύγ.) : Βάρισα πουλύ. 9) Παράγω ἡχόν, κροτῶ, ἡχῶ κοιν. : Βαρᾶει ἢ καμπάνα-τὸ ρολοὶ κττ. || Ἄσμ.

Ἀγνάντια ἀπὸ τὰ μάτια μου μὴν κάθεσαι, ψυχὴ μου, γιατί βαροῦν οἱ φλέβες μου καὶ τρέμει τὸ κορμὶ μου

Ἡπ. 10) Σημαίνω κοιν. : Βάρεσε τὸ ρολοὶ δώδεκα. Βάρεσε μεσημέρι.

Γ) Μέσ. 1) Αἰσθάνομαι ὄκνον, δὲν ἔχω ὄρεξιν κοιν. : Βαρῆται καὶ νὰ φάῃ. Ἄν δὲν βαρεθῶ, θὰ ἔρθω κοιν. || Φρ. Δὲ βαρεῖσαι ! (ἐπὶ ἐσχάτης ἀδιαφορίας). Ἄν δὲ βαρεῖται ! (συνών. τῇ προηγουμένῃ) κοιν. Μοῦ βαρεῖται (βαρύνομαι) Πελοπν. (Μάν.) β) Μὲ ἐνοχλεῖ τι, ἀηδιάζω τι, μοῦ ἀπαρέσκει τι κοιν. : Βαρῆται κἀνεὶς ὅλο τὸ ἴδιο φασί. Βαρῆμαι νὰ τὸν ἀκούω. Τὸν βαρειοῦνται κ' οἱ δικοὶ του. Βαρῆθηκα τῇ ζωῇ καὶ θέλω νὰ πεθάνω. || Γνωμ. Τὸ πολὺν τὸ Κύριε ἐλέησον τὸ βαρεῖται κὶ ὁ Θεὸς (διὰ τὴν σημ. ἰδ. ἀνωτέρω 1γ). γ) Ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω κοιν. : Βαρῆθηκα νὰ στέκωμαι τόση ὥρα ἔς τὰ πόδια. Βαρῆθηκα νὰ δουλεύω ὅλη μέρα κοιν. || Ἄσμ.

Δὲν ἐβαρέθης, μοῖρα μου, ἔς τὰ μ' ἔχεις καμωμένα καὶ θέλεις νὰ χωρίσουμε τὰ δυὸ τ' ἀγαπημένα ;

Μεγίστ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀποστένω 4. δ) Καταλαμβάνομαι ὑπὸ ἀνίας, δυσθυμῶ Σῦρ. : Βαρῆμαι ὅλη μέρα μονάχος. 2) Φεῖδομαι, λυποῦμαι Ζάκ. Πελοπν. (Γορτυν.) κ.ά. : Γνωμ.

Ὅποιος βαρεῖται γόνατα, κοιλά του δὲ χορταίνει Ζάκ. Ὅποιος βαρεῖται τὰ πόδια του, πεθυμᾷ τὸ στόμα του (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Γορτυν.

Δ) Μετοχ. 1) Ὁ ὑπερόγκως ἐπιβεβαρημένος Χίος.

2) Θηλ., ἔγκυος πολλαχ. Διὰ τὴν σημ. πβ. ἀρχαίαν χρῆσιν τοῦ βαρύνομαι παρὰ Ξενοφ. Ἀπομνημ. 2, 2, 5 «ἢ δὲ γυνὴ ὑποδεξαμένη τε φέρει τὸ φορτίον τοῦτο βαρυνομένη τε καὶ κινδυνεύουσα περὶ τοῦ βίου». Συνών. ἰδ. ἐν λ. βαρένω Γ 1. 3) Ὁ ὑποστάς πληγῆμα, κτύπημα κοιν. : Φρ. Βαρεμένο γάλα (τὸ ἀποβουτυρωμένον) κοιν. Βαρεμένη φέττα (ἢ παραγομένη ἀπὸ γάλα ἀποβουτυρωμένον) Σκῦρ.

4) Πληγωμένος, τραυματισμένος σύνθηθ. : Στρατιώτης βαρεμένος. Πουλλὶ βαρεμένο σύνθηθ. || Ἄσμ.

Ὅλοι σας ἀποθάνετε γιεροὶ γῇ βαρισμένοι, γιὰ τὴν δατριίδα θλιβεροὶ καὶ κατακουρασμένοι (γῇ=ῆ) Κρήτ. 5) Ἐρωτόληπτος Ἡπ. : Εἶναι ὁ δεῖνα βαρεμένος ἔς τὸ κορίτσι. Συνών. ἐρωτοχτυπημένος.

6) Ἀδιάθετος, ἄρρωστος Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) κ.ά. : Ὅδεον εἶναι βαρούμενη, δὲ ῥημοχωνεύγει τὸ φασί Ἀπύρανθ.

7) Ὁ αἰσθανόμενος ἀνίαν Θράκ. (Μάδυτ.) 8) Ὁ κατεχόμενος ὑπὸ ὄκνου Λέσβ. 9) Δυσηρεστημένος Κεφαλλ. 10) Περιφρονημένος Σύμ. : Παροιμ. φρ. Ὁ βαρεμένος τοῦ σπιτιοῦ νοικοκύρης (ἐπὶ τοῦ περιφρονουμένου μέν, ἀλλ' ὕστερον ὑπερβάλλοντος τοὺς πρὶν ἀνωτέρους του). Πβ. βαρεῶζω, βαρένω.

βάρωμαν τό, Πόντ.

Ἐκ τοῦ ρ. *βαρώνω.

Βάρος, ἄχθος : Βάρωμαν ἐγένουσον. || Φρ. Βάρωμαν τῆς γῆς (ἄχθος ἀρούρης).

βαρώμι τό, Ἡπ. βαρύμι Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. βάρος καὶ ὤμος. Τὸ βαρώμι κατ' ἐπίδρασιν τοῦ βαρύς.

1) Τὸ ἐπὶ τῶν ὤμων τιθέμενον βάρος Ἡπ. : Ἄσμ. Ἐσὺ βαρώμι δὲ βαστᾷς, βουνὸν δὲν ἀνεβαίνεις.

2) Πρᾶγμα ἐν γένει βαρὺ Πελοπν. (Μάν.)

βὰς ἐπιφών. Εὐβ. (Πλατανιστ.)

Λέξις πεποιημένη.

Ἐκφράζει θαυμασμόν : Βὰς, Παναγιά μου, τί ζέστη εἶν' αὐτή !

βάσα ἢ, Τσακων.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Βάδι, ὁ ἰδ.

